

De Wageningen Collectie / René Siemens 9 januari 2019

Afgelopen zomer organiseerden we Beelden op de Berg nr. 11 Zomersnieuw. Inmiddels zijn alle beelden weer verdwenen. Nee, niet alle! Eén beeld - Bloemenlabyrint # 2 van Aeneas Wilder - mocht blijven. Dat is nu een blijvende herinnering aan de tentoonstelling en een bloeiende verrijking voor het Belmonte Arboretum. Inmiddels heeft het bestuur van Beelden op de Berg besloten om een database van de elf edities van Beelden op de Berg te gaan maken. Het wordt een **permanente digitale tentoonstelling van verdwenen buitenkunst**. Hiermee worden de elf edities van Beelden op de Berg in perspectief gezet en wordt recht gedaan aan het werk van alle deelnemende kunstenaars.

Zo'n digitale verzameling wordt zeker een heel inspirerend fenomeen. Maar hoe staat het eigenlijk met de materiele verzameling van de Wageningen Collectie? Dan denk ik aan de collectie Wageningse kunst – grafisch werk, schilderijen, beelden - en historisch erfgoed.

Veel van de historische objecten, prenten en schilderijen zijn in de onvolprezen uitgave Geschiedenis van Wageningen (uitgegeven in 2013 bij 750 jaar Wageningen) afgebeeld en toegelicht. De Casteelse Poort heeft een historische verzameling van archeologie tot en met de tweede wereldoorlog en maakt er prachtige tentoonstellingen mee. Daarnaast zijn er presentaties van moderne kunst en van Wageningse groten zoals Ben van Londen (2012) en Jits Bakker (nu). Dat alles helaas in een gebouw dat als museum totaal ongeschikt is. Vorig jaar nog is er een buste van de Renkumse schilder Hendrik van Ingen verworven. Gemaakt in 1920 door August Falise - Wageningse bekendste kunstenaar. Beide waren lid van de Zuid-Veluwse kunstkring Pictura Veluvenensis.

Onze grootste collectie buitenkunst staat gewoon op straat! En de rest staat op de Campus in een kunstroute opgesteld. Dat zijn recente maar ook oude aankopen – verweesde objecten die uit hun oorspronkelijke context zijn gehaald. Zo mis ik bij het gele, rode en blauwe staal van de Wageningse Erszike Mari – heel erg de achtergrond van de vroegere vakgroep Cultuurtechniek aan het Nieuwe Kanaal.

Overigens geeft de website beeldenvanwageningen.nl een volledig overzicht van de ornamenten en kunstwerken in onze stad. En wikiwageningen.nl schetst een prachtig beeld van onze geschiedenis.

Tot de Wageningen Collectie behoort natuurlijk ook het gebouwde historisch erfgoed zoals de rijks- en gemeentemonumenten en alle niet aangewezen monumenten. Ik noem de molen De Vlijt (met molenbiotoop!), de Grote Kerk (met interieur!), de historische binnenstad (met stadsgracht, met gevels en middeleeuwse bebouwingsresten). Maar dit geheel terzijde - ik wil hier niet mijn eigen boodschap doen.

Terug naar de Wageningen Collectie. Te veel hiervan is in diaspora en blijft nu voor het Wageningse publiek onzichtbaar.

- In het **Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden** liggen de originele bijl, dolk, armbanden et cetera van de in 1844 gevonden bronsschat op de Eng en de vondsten uit de 11 in 1927 onderzochte grafheuvels.

- **Museum Het Valkhof** kreeg de potten, het zwaard en sieraden uit het Middeleeuwse grafveld aan de Diedenweg in bruikleen.
- In de **Arnhemse canon-experience** vind je ons – door de beeldenstorm (1578) - beschadigde epitaaf van de Gijsbert Ros (1540) terug. De gemeente Wageningen is eigenaar. Maar het Rijksmuseum gaf het voor tien jaar in bruikleen. Gaat op termijn zeker terug naar de Grote Kerk.
- In het **gemeentehuis** moeten zich naast een ruime verzameling modern grafiek nog meerdere schilderijen van Ben van Londen schuil houden. En twee 'Zichten op Wageningen', waarvan een 17^e-eeuwse versie (Cornelis van der Schalcke) op de burgemeesterskamer. Overigens een heel goede reden om een gesprek met hem aan te vragen.
- In **gemeentelijk depot** liggen het uit Nijmegen opgehaalde Middeleeuwse doopvont (dat straks wordt teruggeplaatst in de gerestaureerde Grote Kerk) en de natuurstenen 'Gevouwen Handen' van Ubbo Scheffer uit 1960. Hing binnen in de verdwenen LTS, maar wacht nog op een nieuwe bestemming.
- In het **Arnhems Gemeentemuseum** verblijven een zilveren gildebeker van het Anthoniusgilde (Willem Boekelman begin 18^e eeuw) en het Stadsgezicht Wageningen (Abraham Johannes Couwenberg 1840).

Wat zou het mooi zijn als we deze – en andere - stukken weer in Wageningen kunnen laten zien. Het doopvont en het epitaaf keren wel terug in de Grote Kerk. Maar voor de andere genoemde historische stukken en voor het werk van Wageningse kunstenaars kom je nu ruimte te kort.

Een nieuw **WAM - Wageningen Museum** is hiervoor de enige oplossing. Met genoeg expositieruimte voor de Wageningse geschiedenis en kunst. Hoe mooi zou het zijn om hier de drie Wageningse stadgezichten uit de 17^e, 18^e en 19^e eeuw naast elkaar te presenteren en te combineren met eigentijdse verbeeldingen. Wat zou het goed zijn om collecties van onze grote kunstenaars Ben van Londen, Jits Bakker, Augustus Falise en Ubbo Scheffer en hun illustere tijdgenoten permanent te tonen en uit te bouwen. En in het **WAM** past dan ook weer een vaste flex-expo voor de Wageningse beroepskunstenaars.

Als locatie om dit te realiseren kan je aan de vrij komende Aula denken. Het in december gepresenteerde model van BOEi en Van Swaay biedt echter alleen ruimte voor een filmzaal, wonen en een uitbreiding van Hotel De Wereld. Hierin zie ik voor het **WAM** geen ruimte. Het tweede model van de Noordereng Groep programmeert een hotel, multifunctioneel zalencomplex en debatcentrum met als thema 'Voedsel & Vrede'. Dit lijkt voor de stad veel interessanter en sluit aan op de thema's 'Wereldoorlogen en bevrijding' en 'Voedsel en voedselinnovatie' in het Regionaal Cultuurprofiel Ede-Wageningen. Maar om het **WAM** een goede plek te geven heb je toch nog een ander model nodig.

Of moeten we het zoeken in een gedurfde drastische uitbouw van De Casteelse Poort? Of houden we het noodgedwongen bij onze exercities op internet? Dan voegen we aan sites als beeldenvanwageningen.nl, beeldenopdeberg.nl, wikiwageningen.nl een nieuw digitaal museum toe: **WAM.nl**